

BAO THANH TOÁN

Chặng đường 10 năm

NGUYỄN PHƯỚC KINH KHA

Đại học Ngân hàng TP.HCM

(tiếp theo số 42)

Doanh số BTT tại Việt Nam

Nghiệp vụ bao thanh toán (BTT) ở Việt Nam bắt đầu ra đời từ những năm 1990, nhưng chưa có điều kiện để phát triển. Nhận thấy sự cần thiết của hoạt động BTT đối với các doanh nghiệp Việt Nam, ngày 06/9/2004, Thống đốc Ngân hàng nhà nước (NHNN) đã ký Quyết định số 1096/2004/QĐ-NHNN ban hành Quy chế hoạt động BTT của các tổ chức tín dụng. Sự ra đời của văn bản pháp lý này bước đầu đã tạo động lực thúc đẩy các tổ chức tín dụng triển khai và phát triển dịch vụ BTT. Tuy nhiên đến đầu năm 2005, BTT mới chính thức được triển khai tại Việt Nam.

Tính đến cuối năm 2008, có 24 ngân hàng thương mại (NHTM) được NHNN cấp phép hoạt động BTT. Trong đó có 7 chi nhánh ngân hàng nước ngoài: Deutsche Bank, Far East National Bank, UFJ Bank, City Bank, HSBC, 2 chi nhánh ngân hàng Stander Chartered Bank ở Hà Nội và thành phố Hồ Chí Minh. Về phía ngân hàng trong nước, có 17 ngân hàng được cấp phép gồm: NHTM cổ phần Kỹ thương (Techcombank), Ngân hàng TMCP Á Châu (ACB), NHTM cổ phần Ngoại thương Việt Nam (Vietcombank), NHTM cổ phần Sài Gòn Thương Tín (Sacombank), NHTM cổ phần Phương Đông (OCB), NHTM cổ phần Xuất nhập khẩu (Eximbank), NHTM cổ phần Quốc tế (VIB), NHTM cổ phần Đông Nam Á (Seabank), NHTM cổ phần Việt Á, NHTM cổ phần Nam Á, NHTM cổ phần Phát triển nhà Thành phố Hồ Chí Minh (HDB), NHTM cổ phần Phát triển nhà Hà Nội (Habubank), NHTM cổ phần Hàng hải (MSB),... Trong đó có 3 ngân hàng hiện là thành viên chính thức của FCI: NHTM cổ phần Ngoại thương Việt Nam, NHTM cổ phần Kỹ Thương, NHTM cổ phần Á Châu. Tuy nhiên cho đến nay chỉ mới có một số ngân hàng giới thiệu BTT quốc

tế với khách hàng, đó là: ACB, Vietcombank, Eximbank, OCB (với tư cách là đại lý cho Far East National Bank – Sino Pac), Habubank, MSB. Đến tháng 5/2009, đã có thêm 2 ngân hàng được cấp phép thực hiện BTT là: Ngân hàng Công Thương Việt Nam và NHTM cổ phần Quân Đội. Trong đó, Ngân hàng Công thương được triển khai BTT trong nước và BTT quốc tế. Ngân hàng Quân Đội được cấp phép thực hiện BTT trong nước.

Theo số liệu thống kê từ Hiệp hội BTT quốc tế, năm 2005 Việt Nam mới bắt đầu có doanh số nghiệp vụ BTT, với doanh số rất khiêm tốn: 2 triệu EUR. Nhưng đây là một cột mốc rất quan trọng, đánh dấu cho sự ra đời và đi vào vận dụng nghiệp vụ BTT tại Việt Nam. Năm 2006, doanh số BTT đạt giá trị 16 triệu EUR. Toàn bộ doanh số BTT trong năm 2005 và 2006 đều là doanh số của BTT nội địa, chưa có doanh số về hoạt động BTT quốc tế.

Bảng 4: Tỷ trọng BTT quốc tế và nội địa trong tổng doanh số BTT Việt Nam trong giai đoạn 2004-2008

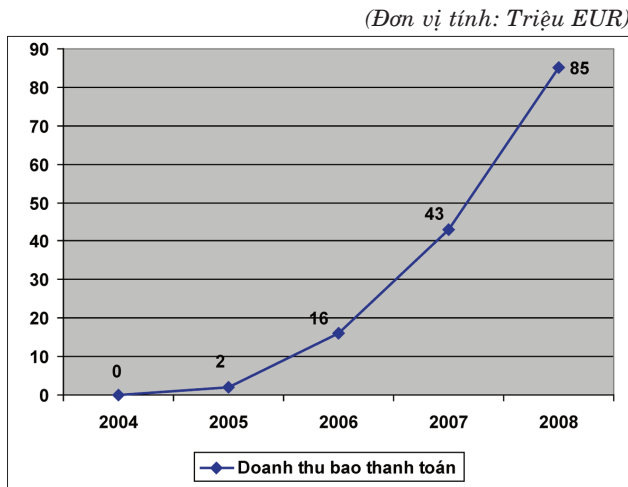
Năm	Quốc tế (Triệu EUR)	Tỷ lệ (%)	Nội địa (Triệu EUR)	Tỷ lệ (%)	Tổng doanh số (Triệu EUR)
2004	0	0	0	0	0
2005	0	0	2	100	2
2006	0	0	16	100	16
2007	2	4,65	41	95,35	43
2008	5	5,88	80	94,12	85

(Nguồn: www.factors-chain.com)

Năm 2007 doanh số BTT đã gia tăng đến 43 triệu EUR, trong đó doanh số BTT trong nước đạt 41 triệu EUR, trong khi đó BTT quốc tế chỉ đạt 2 triệu EUR. Năm 2008, tổng doanh số hoạt động BTT đạt 85 triệu EUR, tăng gần 200% so với năm 2007, trong đó doanh số BTT nội địa là 80 triệu EUR, BTT quốc tế 5 triệu EUR.

So với khu vực, Việt Nam là một trong những nước có doanh số BTT rất thấp. So với toàn thế giới, nghiệp vụ BTT tại Việt Nam mới được vận dụng vài năm so với lịch sử lâu đời của nghiệp vụ này. Nghiệp vụ BTT quốc tế tại Việt Nam còn rất kém phát triển. Nghiệp vụ BTT nói chung, nghiệp vụ BTT xuất khẩu nói riêng chưa được khai thác đúng mức, và chưa tương xứng với tiềm năng của nền kinh tế Việt Nam.

Biểu đồ 5: Doanh số BTT tại Việt Nam giai đoạn 2001-2008

(Nguồn: www.factors-chain.com)

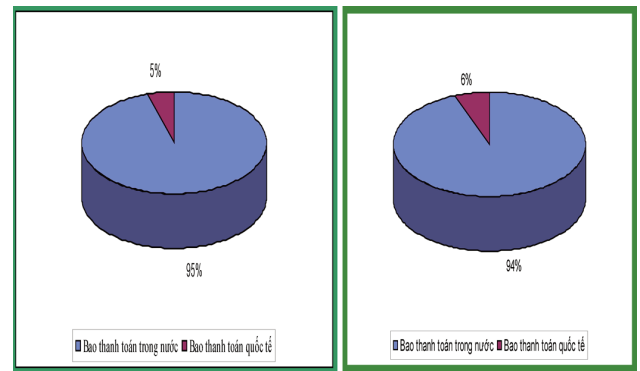
Doanh số BTT thấp, tỷ trọng của BTT trong nước và BTT quốc tế cũng có sự chênh lệch lớn. Năm 2007, doanh số BTT đạt 43 triệu EUR, trong đó BTT trong nước đạt 41 triệu EUR, chiếm 95% doanh số BTT. Như vậy BTT quốc tế chỉ đạt 2 triệu EUR, chiếm 5% doanh số BTT. Doanh số BTT quốc tế tuy thấp nhưng đã đánh dấu của sự ra đời của nghiệp vụ quan trọng này tại Việt Nam.

Năm 2008, doanh số BTT đạt 85 triệu EUR, trong đó BTT trong nước chiếm 80 triệu EUR,

tương đương 94% doanh số BTT. Doanh số BTT quốc tế năm 2008 đạt 5 triệu EUR, tương đương 6% doanh số BTT. Như vậy trong hai năm liên tiếp, năm 2007 và năm 2008, doanh số BTT quốc tế chỉ đạt 5% đến 6% doanh số BTT Việt Nam. Con số này cho thấy hoạt động BTT Việt Nam vẫn chủ yếu là BTT trong nước.

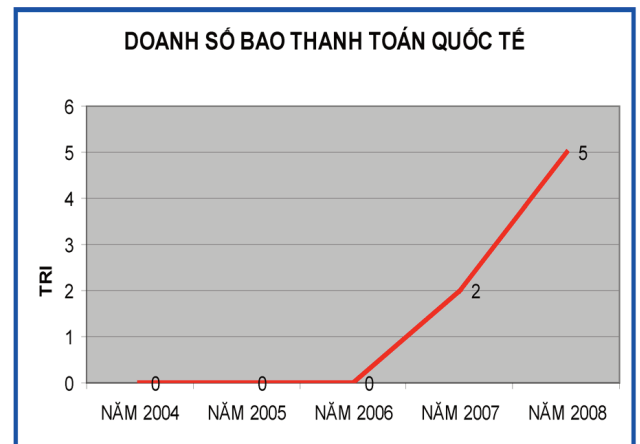
Biểu đồ 6: Tỷ trọng BTT trong nước và BTT quốc tế tại Việt Nam năm 2007 -2008

(Nguồn: www.factors-chain.com)

Nếu so sánh tốc độ tăng của doanh số BTT quốc tế năm 2008 so với năm 2007, từ 2 triệu EUR năm 2007 lên 5 triệu EUR năm 2008, tương đương 250%, đây là con số ấn tượng nhưng với 5 triệu EUR thì doanh số BTT quốc tế của Việt Nam vẫn còn quá khiêm tốn.

Biểu đồ 7: Doanh số BTT quốc tế tại Việt Nam giai đoạn 2004-2008

(Nguồn: www.factors-chain.com)

Nhìn toàn cảnh doanh số BTT thế giới cũng như Việt Nam trong khoảng 10 năm cho thấy sự tăng trưởng không ngừng của nghiệp vụ này và điều đó cũng khẳng định được vị thế quan trọng của BTT. Để chỉ ra nguyên nhân và tìm ra giải pháp phát triển hoạt động BTT để nghiệp vụ này có thể hỗ trợ tốt nhất cho hoạt động thương mại tại Việt Nam, xin được chia sẻ trong những bài tiếp theo ■

QUAN HỆ GIỮA TÍN DỤNG BẤT ĐỘNG SẢN & THỊ TRƯỜNG BẤT ĐỘNG SẢN

NGUYỄN THỊ ĐOAN TRẦN

Đại học Kinh tế TP.HCM

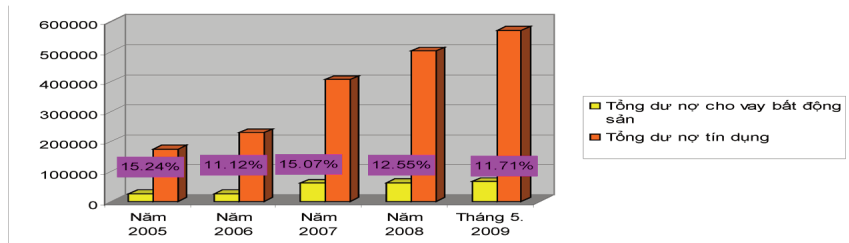
Hệ giới hiện nay đang đối phó với cuộc khủng hoảng trầm trọng nhất trong lịch sử mà nguyên nhân xuất phát từ cuộc khủng hoảng nhà đất dưới chuẩn ở Mỹ. Cuộc khủng hoảng cho vay thế chấp tại Mỹ khiến giá nhà đất giảm 1/3 giá trị, các ngân hàng phải hạ mức đầu tư và giá trị cổ phiếu trên thị trường phố Wall sụt giảm 1.000 tỷ USD; Quỹ Tiền tệ quốc tế IMF dự đoán cuộc khủng hoảng đã cuốn trôi 945 tỷ USD, tuy nhiên theo ước tính của các công ty tài chính hàng đầu ở Mỹ con số này còn nhiều hơn nữa... Không chỉ dừng lại ở Mỹ, cuộc khủng hoảng trên đã nhanh chóng lan rộng đến các quốc gia trên toàn thế giới với mức độ tác động nhiều hay ít tùy theo quy mô kinh tế và mối liên hệ với nền kinh tế Mỹ. Theo giáo sư Paul Krugman, tại thời điểm tháng 5 năm 2009, suy thoái đã chạm đáy và ảnh hưởng của cuộc suy thoái kéo dài khoảng 3 năm hoặc có thể 5 năm nữa mới phục hồi song khó khăn vẫn còn rất nhiều; vì vậy, các quốc gia lớn hoặc thế giới nên chia sẻ các giải pháp để bản thân mỗi nền kinh tế tự phục hồi trong sự

phục hồi chung của kinh tế toàn cầu thay vì mỗi nền kinh tế có giải pháp đơn lẻ.

Nhìn lại nền kinh tế Việt Nam, thị trường bất động sản (BDS) phát triển nóng vào cuối năm 2007 đầu năm 2008 gây ra “bong bóng” BDS cao hơn rất nhiều so với giá trị thật đã nhấn chìm không biết bao nhiêu nhà đầu tư đổ vốn vào lòng tham của thị trường và nhiều ngân hàng rơi vào hoàn cảnh khó khăn với các khoản nợ xấu và nguy cơ mất khả năng thanh khoản cao.

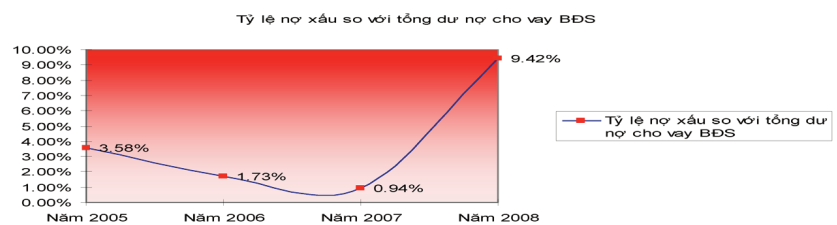
Liệu việc phát triển nóng của thị trường BDS có liên quan đến việc cấp tín dụng BDS của hệ thống ngân hàng và ngược lại? Để trả lời câu hỏi này, ta hãy xem xét diễn biến của tín dụng BDS và thị trường BDS. Qua số liệu của hình 1 có thể thấy năm 2007 tín dụng BDS tăng mạnh, tổng dư nợ 61,252 tỷ đồng, gấp 2,4 lần so với con số 25549,22 tỷ đồng của năm 2006, chiếm 15.07% tổng dư nợ. Trong đó vay dài hạn là chủ yếu chiếm 68.90%.

Hình 1: Dư nợ tín dụng và dư nợ tín dụng BDS của hệ thống NHTM tại TP. HCM (ĐVT: tỷ VND)

Nguồn: Ngân hàng Nhà nước Việt Nam – Chi nhánh TP. Hồ Chí Minh

Hình 2: Tỷ lệ nợ xấu so với tổng dư nợ cho vay BDS của hệ thống NHTM tại TP. HCM

Nguồn: Ngân hàng Nhà nước Việt Nam – Chi nhánh TP. Hồ Chí Minh